

ANFIBIOS

FAUNA

Rá

Outros
nomes:

Rana, Pelophylax perezi

Peso máximo: 0,5 kg

Lonxitude: 150 mm

A rá común é un anfibio anuro con pel relativamente lisa e ollos prominentes.

Presenta unha cabeza non moi ancha acabada en forma relativamente puntiaguda e chafada.

Os ollos son grandes coa pupila en forma redondeada

A coloración é moi variable, desde marrón claro a escuro, pasando por gris, pardusco, verde chillón ou apagado con estampado máis escuro que lle outorga un patrón manchado.

Usualmente presenta unha liña dorsal de cor verde viva que vai desde o ápice do fuciño ata a cloaca.

As patas traseiras están moi desenvolvidas e presentan membranas interdixitais tamén extensas.

A especie presenta dimorfismo sexual notable, sendo os machos máis pequenos que as femias e presentando sacos bucais na comisura da boca, que cando non están a ser utilizados teñen a aparencia de manchas grises ou negruzcas.

FAUNA

Salamanca Común

Outros
nomes:

**Salamandra, Salamandra
salamandra**

Peso máximo: 40 g

Lonxitude: 12 -19 cm

É unha especie de anfibio urodelo da familia Salamandridae.

De hábitos terrestres, unicamente entra na auga para parir, e moitas subespecies fano en terra.

É un urodelo inconfundible, de fondo negro e manchas variadas amarelas moi intensas que poden chegar a cubrir a case totalidade do corpo.

Ás veces tamén se aprecian manchas de cor avermellada.

FAUNA

Sapiño Pinto

Outros
nomes:

**Sapillo pintojo , Discoglossus
galganoi**

Peso máximo: 40 g

Lonxitude: 4 -8 cm

É un animal relativamente pequeno.

O seu aspecto lembra a primeira vista a unha ra común de coloración parda, pero é algo máis robusto e de aspecto redondeado, co fuciño plano e puntiagudo.

FAUNA

Tritón ibérico

Outros
nomes:

**Sapillo pintojo , Lissotriton
boscai**

Peso máximo: 0,5 g

Lonxitude: 97 mm

É un urodelo de pequeno tamaño, os machos non desenvolven crista dorsal, senón só unha crista caudal baixa durante o período de celo.

A cola, de similar lonxitude ao corpo, está comprimida lateralmente, e nos machos acaba nun pequenísimos filamento.

A coloración de cabeza e dorso é de cor parda ou marrón, e ventralmente é de cor laranxa ou avermellada, sobre o que destacan conspicuas manchas ou puntos grosos negros, irregularmente dispostos, pero frecuentemente aliñados lateralmente.

AVES

FAUNA

Bubela común

Peso: 46-89 gr

Envergadura: 44-48 cm

Lonxitude: 27 cm

Outros
nomes:

Abubilla, *Upupa epops*

A abubilla común é un ave de aspecto inconfundible, con tons ocres na metade anterior do corpo, e listas negras e brancas na metade posterior do dorso.

A pesar de que ambos os sexos resultan moi similares, o macho posúe a cor alaranxada do peito dun ton máis intenso.

Loce na súa cabeza unha rechamante crista, de cor ocre e coas puntas negras, que adoita despregar ao pousarse, cando está inquieta ou durante o cortexo.

Ten o pico longo e lixeiramente curvado, e unha cola ampla e negra, atravesada por unha banda branca.

En voo presenta ás blanquinegras, moi anchas e redondeadas.

Os aleteos son irregulares e describe lixeiras ondulaciones na súa traxectoria.

FAUNA

Azulenta común

Peso: 20 g

Envergadura: 19-21 cm

Lonxitude: 13-14 cm

Outros
nomes:

Acentor común, *Prunella modularis*

O acentor común é un paxaro do tamaño dun gorrión, co pico fino e puntiagudo, e as patas fortes e avermelladas .

De comportamento fuxidío, gústalle moverse entre a vexetación baixa e camiñar polo chan.

Ten as partes superiores da plumaxe marróns e con escamado pardo escuro, semellantes ao dorso dun gorrión común.

A cabeza, a garganta e o peito son dunha cor gris plumizo, máis intenso nos machos, coa zona auricular e o píleo marróns.

As partes posteriores do ventre posúen un ton gris máis claro, cos flancos marróns.

Os mozos exhiben cabeza e garganta de cor castaña, en lugar de gris, e mostran toda a plumaxe fortemente listado de pardo escuro.

A base do seu pico é laranxa amarelada, mentres que os adultos presentan todo o pico negro.

FAUNA

Subidor común

Peso: 8-10 g

Envergadura: 17,5-20 cm

Lonxitude: 12 cm

Outros
nomes:

Agateador común, *Certhia brachydactyla*

Prospecta constantemente os troncos das árbores, dos que extrae alimento co seu pico, fino, longo e curvo.

A súa plumaxe resulta moi críptico.

O dorso e as ás do agateador común mostran un mosaico de cores marróns-castiñeiros de diferentes intensidades, salpicado con motas máis claras, grises ou crema.

As partes inferiores do seu corpo, pola contra, son de cor blancuzco, pero poucas veces obsérvanse, pois pasa gran parte do día pegado á cortiza dos troncos, e só realiza voos curtos e moi rápidos.

Rube habitualmente coa cabeza cara arriba, apoiándose sobre a súa cola. Esta é longa, parda, e componse de plumas con raquis groso e libre de barbas no seu extremo distal.

Peso: 0,43 – 1,4 kg

Envergadura: 110-132 cm

Lonxitude: 46-58 cm

Outros
nomes:

Busardo ratonero, buteo buteo

Rapaz de mediano tamaño, complexión robusta e coloración moi variable, que posúe un aspecto bastante rechoncho cando lla observa pousada.

En voo exhibe unhas ás relativamente curtas e moi anchas e unha cola non demasiado longa, que frecuentemente desprega en abanico.

A súa plumaxe presenta numerosas variacións individuais, polo que se poden observar desde individuos moi claros ata exemplares bastante escuros.

A coloración máis típica do adulto é dun ton marronáceo bastante homoxéneo nas rexións dorsais e lixeiramente máis clara nas ventrales, onde aparece unha franxa pectoral esbrancuxada de desigual extensión.

O mozo presenta as partes inferiores de desiguais tons marróns e as coberteras dorsais con bordos pálidos; ademais, a súa cola está finamente barrada, pero carece da ancha banda terminal propia dos adultos. Visto ventralmente, non se aprecia con nitidez o reborde posterior escuro das ás, e tanto estas como o corpo dan a sensación de estar máis estriados que barrados.

FAUNA

Cardeal europeo

Peso: 24-38 g

Envergadura: 22-29 cm

Lonxitude: 14,5-16,5 cm

Outros
nomes:

Camachuelo común, Pyrrhula pyrrhula

O macho de camachuelo común resulta inconfundible polo vermello intenso do seu peito e fazulas.

A femia tamén se recoñece sen dificultade, aínda que presenta unha coloración máis apagada.

Á súa vez, ambos os sexos posúen unha ampla boina negra que cobre toda a parte superior da cabeza e proxéctase cara ao pico, igualmente negro e curto.

Tamén son negras a cola e as ás, estas últimas amplas e cunha conspicua banda branca. En contraste con elas, en voo destacan o obispillo branco e o dorso gris cinza .

FAUNA

Picapau común

Peso: 70-105 g.

Envergadura: 38-44 cm

Lonxitude: 23-26 cm

Outros
nomes:

Pico picapinos, Strix aluco

Presenta unha voluminosa cabeza na que destacan uns enormes e globosos ollos negros, o que, unido á ausencia de penachos cefálicos (“orellas”) e ao seu aspecto rechoncho e robusto, permite diferenciarlo facilmente do resto das nosas rapaces nocturnas.

A súa plumaxe resulta extraordinariamente simétrica e presenta unha gran variabilidade en canto a cor, xa que existen exemplares agrisados, avermellados e marróns.

En todos os casos, o deseño consiste nunha complexa mestura de punteados, barrados e vermiculados, que imitan á perfección a cortiza das árbores.

A cara é de cor blanzuzco, agrisado ou avermellado, e nela destacan dúas listas esbrancuxadas a modo de “cellas”.

FAUNA

Lagarteiro común

Peso: 180 g

Envergadura: 68-78 cm

Lonxitude: 31-37 cm

Outros
nomes:

Cernícalo vulgar, Falco tinnunculus

O peneireiro común é un pequeno falcónido, de longa cola e ás anchas e relativamente apuntadas, que presenta un acusado dimorfismo sexual tanto polo que respecta ao maior tamaño das femias como no relativo á coloración da plumaxe.

Os machos adultos posúen o dorso de cor avermellada, con manchas negras en cantidade variable, mentres que nas rexións inferiores, finamente punteadas, predominan os tons crema.

A cabeza é agrisada e aparece algo raiada de negro, en tanto que na cara destacan as fazulas esbrancuxadas e unha marcada bigotera escura.

As robustas femias, en cambio, exhiben tons máis homogeneamente pardos, coas rexións dorsais profusamente manchadas, do mesmo xeito que o peito e o ventre, ambos de tons ocráceos.

A bigotera, aínda que visible, resulta moito menos evidente que nos machos.

FAUNA

Carriza común

Peso: 9,1 g

Envergadura: 13-17 cm

Lonxitude: 9-10,5 cm

Outros
nomes:

Chochín paleártico, Troglodytes troglodytes

É un paxarillo de pequeno tamaño, aspecto compacto, cabeza voluminosa e cola curta, que se caracteriza por posuír unha plumaxe parda-avermellada, algo máis claro nas partes inferiores, finamente vermiculado de tons máis escuros.

Sobre o ollo presenta unha marcada cella de cor crema.

O pico é fino e algo curvado, con distinta lonxitude segundo a subespecie.

As diferenzas entre idades e sexos son moi sutís e resultan difíciles de recoñecer no campo.

De carácter inquieto, o chochín (unha das especies máis pequenas da nosa avifauna) cando se excita adoita sacudir e levantar a súa cola formando un ángulo de 90 graos, antes de desaparecer entre a densa vexetación.

FAUNA

Codorniz común

Peso: 96 g

Envergadura: 32-35 cm

Lonxitude: 16-18 cm

Outros
nomes:

Coturnix coturnix

É un ave rechoncha de pequeno tamaño.

É a menor das galliformes, similar en aspecto aos mozos de perdiz. Posúe un deseño críptico, de cor terroso con estriado pardo escuro, branco e crema.

Presenta cella branca prominente e garganta pálida, branca en femias e novas, e cunha áncora escura nos machos, aínda que bastante variable nestes.

Moi terrestre, en voo destacan as súas alongadas ás e o aleteo rápido a pouca altura do chan

FAUNA

Cuco común

Peso: 110 g

Envergadura: 54-60 cm

Lonxitude: 32-36 cm

Outros
nomes:

Cuculus canorus

O cuco común, de tamaño medio e aspecto estilizado, caracterízase por posuír unha longa cola e unhas ás apuntadas, polo que a súa silueta pode confundirse en voo coa dunha pequena rapaz, como o peneireiro vulgar ou o gavián.

Na coloración do macho dominan os tons grises, sobre todo no dorso, a cabeza e o pescozo.

Pola súa banda, as rexións ventrales son brancas, pero finamente barreadas.

A femia pode lucir dous tipos de plumaxe: un agrisado, moi parecido ao do macho, e outro avermellado (debuxo 4), bastante menos frecuente que o anterior.

Os inmaturos aseméllanse en parte ás femias de fase avermellada, aínda que teñen as plumas orladas de branco e unha característica mancha branca na caluga.

FAUNA

Corvo Carnazal

Peso: 0,69 – 2 kg

Envergadura: 115-140 cm

Lonxitude: 54-67 cm

Outros
nomes:

Cuervo grande, Corvus Corax

O trazo máis rechamante do corvo é, sen dúbida, o seu colosal tamaño, que o converte no representante máis voluminoso da orde dos passeriformes.

Dentro da súa anatomía destaca sobre todo o pico, notablemente longo, robusto e groso.

Polo demais, loce unha plumaxe homoxeneamente negro, con algúns brillos metálicos .

O voo deste enorme paxaro é lento e adoita intercalar aleteos con longos planeos, que o ave executa grazas ás súas longas ás apuntadas e á súa cola en forma de cuña .

FAUNA

Gaivota de patas amarelas

Peso: 0,65-1,7 kg

Envergadura: 130-158 cm

Lonxitude: 55-67 cm

Outros
nomes:

Gaviota patiamarilla, *Larus michahellis*

Entre os trazos distintivos da patiamarilla atópanse a cor amarela das patas (rosas na arxénteo), a tonalidade máis intensa do pico, amarelo alaranxado e co vermello da punta máis estendido, e finalmente, o anel ocular vermello.

Polo demais, o dorso é de cor agrisada, lixeiramente máis escuro que na arxénteo, e as rexións ventrais, brancas.

En plumaxe invernal, a patiamarilla carece do moteado escuro que loce o seu parente na cabeza e o pescozo.

FAUNA

Andoriña común

Peso: 17 – 20 g

Envergadura: 33 cm

Lonxitude: 18 cm

Outros
nomes:

Golondrina común, Hirundo rustica

Ave delicada, grácil e aerodinámica, de cor negra, con reflexos azuis metálicos por arriba e brancos crema nas partes inferiores.

Fronte e garganta vermellas e un collar negro.

As ás, longas e apuntadas, mostran tons brancos na parte inferior dianteira.

A súa cola, moi longa e ahorquillada, é de cor negra, con pequenos óvalos brancos cando a estende.

Posúe patas curtas sen emplumar, boca moi ancha, e pico curto, plano e negro.

Presenta variación latitudinal no tamaño corporal e na lonxitude da cola, que son menores cara ao sur.

Aínda que ambos os sexos parécense, a femia é menos brillante, máis branca por abaixo e coa cola máis curta.

Os mozos locen tons negros mate, teñen a fronte e a garganta laranxas e unha cola moito máis curta.

De voo áxil, rápido e acrobático, a andoriña común ocupa no espazo aéreo as capas baixas, por baixo de avións e vencejos.

FAUNA

Pardal común

Peso: 24 – 40 g

Envergadura: 21-25,5 cm

Lonxitude: 14-15 cm

Outros
nomes:

Gorrión común, *Passer domesticus*

Aspecto robusto e voluminoso que posúe un pico forte e unha plumaxe dominada polos tons pardos no dorso, adornado con marcadas listas negras, e agrisados no obispillo, o peito e o ventre.

Os machos en época reprodutora presentan o pico negro e o dorso dunha tonalidade bastante avermellada, en tanto que o píleo toma unha cor gris e o babero faise máis extenso e escuro.

Os caracteres sexuais ligados á plumaxe son visibles todo o ano , aínda que se van facendo máis patentes debido ao desgaste progresivo das plumas, que deixa á vista as cores internas destas.

As femias teñen o píleo marrón e presentan unha liña clara tras o ollo. Non locen babero e o seu pico é sempre agrisado cara ao extremo e amarelado na base.

Os mozos machos, pola súa banda, son indistinguibles das femias ata que realizan a muda de finais de verán, cando adquiren as cores do adulto.

FAUNA

Falcón pelegrino

Peso: 0,33-1,5 kg

Envergadura: 89-113 cm

Lonxitude: 38-51 cm

Outros
nomes:

Halcón peregrino, *Falco peregrinus*

Rapaz de mediano tamaño, robusta e de aspecto compacto, as femias son máis pesadas que os machos.

Os individuos adultos posúen as partes superiores escuras, dun ton gris pizarroso bastante homoxéneo, cos bordos das coberteras lixeiramente máis claros, e as inferiores pálidas (nalgúns casos cumpridamente tinguidas de ocre ou rosado) cun fino barrado horizontal, que se estende tamén polas ás.

Chama a atención o curto pero poderoso pico e unha extensa bigotera que enmarca as brancas fazulas e os ollos, que son moi escuros e aparecen rodeados por un anel ocular amarelo.

As femias adoitan presentar un barrado máis basto no peito e unha bigotera máis ancha.

O voo é veloz e poderoso, e nel alternanse os planeos con nerviosos aleteos que o ave executa grazas á posesión de potentísimos músculos pectorales.

As ás son máis ben curtas, do mesmo xeito que a cola, e resultan moito máis anchas na zona de inserción co amplo peito que no seu extremo, onde se estreitan considerablemente.

FAUNA

Xílgaro común

Peso: 14 – 19 g

Envergadura: 21-25,5 cm

Lonxitude: 12 cm

Outros
nomes:

Jilguero europeo, *Carduelis carduelis*

Na cabeza mostran unha característica careta vermella, xunto a senllas manchas branca e negra.

Posúen un pico de base ancha, longo e acabado nunha fina punta. A súa cola é negra, co obispillo e o extremo distal branco.

Os machos locen ombreiros máis negros e careta vermella máis ampla que as femias.

Por outra banda, a plumaxe varía notablemente coa idade.

Así, antes de mudalo a finais de verán, os volantones carecen da coloración descrita para a cabeza, pero manteñen as distintivas franxas alares amarelas.

En voo recoñécense ben pola presenza de dúas amplas bandas alares de cor amarela dourada.

FAUNA

Picapeixe

Peso: 31 g

Envergadura: 24-26 cm

Lonxitude: 16-17 cm

Outros
nomes:

Martín pescador común, Alcedo atthis

Na cabeza do ave chama a atención un longuísimo e cónico pico de cor negra.

A garganta é branca, do mesmo xeito que unha rechamante mancha nos laterais do pescozo, que se prolonga cara ao ollo nunha banda alaranxada.

As patas deste coraciforme son moi curtas, do mesmo xeito que a cola, e locen unha intensa cor avermellada.

O dimorfismo sexual non é moi evidente e límitase á tonalidade da parte inferior do pico, negra no macho e alaranxada na femia.

Os mozos son semellantes aos adultos, aínda que cunha coloración verde turquesa en lugar de azul.

As patas son, así mesmo, máis escuras.

Cando voa tamén resulta inconfundible, pois desprazase a gran velocidade e pouca altura mediante un frenético bater de ás, emitindo habitualmente o seu característico reclamo.

FAUNA

Merlo común

Peso: 100 g

Envergadura: 34-39 cm

Lonxitude: 24-25 cm

Outros
nomes:

Mirlo común, *Turdus merula*

Túrdido de mediano tamaño e con aspecto moi característico.

De tons uniformes e escuros, o macho loce cor negra, co pico e o anel ocular alaranxados, mentres que a femia é marrón escura, co pico amarelado ou parduzco.

Exhibe un voo áxil e directo, frecuentemente a baixa altura, entre matogueiras e zonas de vexetación enmarañada.

Pousado no chan, anda a saltos, e cando se para mostra unha pose moi ergueita.

FAUNA

Moucho común

Peso: 170 g

Envergadura: 51-54 cm

Lonxitude: 21-23 cm

Outros
nomes:

Mochuelo europeo, *Athene noctua*

É unha pequena rapaz nocturna de formas rechonchas que se caracteriza, sobre todo, por unha voluminosa e redondeada cabeza carente de penachos cefálicos.

Na súa plumaxe predominan os tons marróns e agrisados profusamente moteados de branco.

As partes ventrales son máis claras que as dorsais, aínda que aparecen tamén intensamente moteadas.

A ancha cabeza adórnase con finas manchas brancas e as plumas que rodean o pico e as rechamantes cellas brancas enmarcan uns grandes ollos amarelos de expresión sorprendida.

A cola é curta, do mesmo xeito que as ás, que tenden a ser redondeadas.

Tanto unha como outras aparecen abundantemente barradas con franxas parduzcas.

O voo é rápido e marcadamente ondulado.

FAUNA

Pomba brava

Peso: 240 – 380 g

Envergadura: 63-70 cm

Lonxitude: 31-34 cm

Outros
nomes:

Paloma bravía, Columba domestica

Ave compacta, de mediano tamaño, redondeada e de cabeza pequena.

Mostra unha coloración dominante agrisada, co obispillo branco e dúas bandas alares negras.

Dado que se trata do devanceiro silvestre das pombas domésticas, presenta un aspecto moi similar á forma “típica” destas.

Debido á frecuente hibridación entre ambas as variedades e á presenza de moitas poboacións cimarronas, resulta moi difícil distinguir cando unha poboación é realmente silvestre ou pertence á forma semidoméstica.

Ten un voo moi rápido e directo, con batidos potentes.

FAUNA

Liñaceiro común

Peso: 20 g

Envergadura: 21-25 cm

Lonxitude: 13 cm

Outros
nomes:

Pardillo común, *Carduelis cannabina*

É un paxaro estilizado, delgado, de pico curto e con cola longa e escotada.

A súa plumaxe ten cor parda no dorso e ocre moi pálido nos flancos e o ventre.

Presenta pintas alongadas ou estrías, moito máis abundantes e visibles nas femias.

Ademais, os machos resultan inconfundibles na primavera, pois locen unha rechamante cor carmín na fronte e o peito.

En voo, ambos os sexos e os mozos do ano mostran un débil pero perceptible mancha branca, que destaca sobre a cor negruzco das súas ás.

Tanto as femias como os mozos do ano, pola súa plumaxe pouca rechamante, pódense confundir con bisbitas pratenses ou con femias e mozas de escribanos.

FAUNA

Perdiz Vermella

Peso: 530 g

Envergadura: 47-50 cm

Lonxitude: 32-34 cm

Outros
nomes:

Perdiz roja, *Alectoris rufa*

A perdiz vermella é un ave rechoncha de tamaño mediano.

Ambos os sexos son iguais.

Posúe ventre alaranxado e flancos rechamantes con barras brancas, negras, marróns e grises, patas espidas e fortes, garganta branca e peito moteado de negro.

O dorso é pardo agrisado e as patas, pico e anel ocular, vermellos.

É unha especie de hábitos terrestres e boa andadora, que se despraza habitualmente a pé.

Con todo, o voo é rápido e directo, alternando fortes aleteos con planeos nos que destacan os bordos alaranxados da cola.

FAUNA

Rousinol de auga

Peso: 12 y 18 g.

Envergadura: 15-19 cm

Lonxitude: 13-14 cm

Outros
nomes:

Cetia ruiseñor, Cettia cetti

É un paxaro de pequeno tamaño, de deseño moi discreto e aspecto rechoncho, con ás e cola redondeadas.

Presenta o dorso de cor parda-avermellada escuro e as zonas inferiores agrisadas, con motas claras nas infracoberteras caudais.

Posúe unha cella pálida, así como unha zona auricular agrisada e un pico moi fino.

Ambos os sexos son iguais en aparencia e soamente diferéncianse por pequenas variacións de tamaño.

De hábitos escondidizos, resulta difícil de observar, pero é, en cambio, moi fácil de detectar nas espesas marañas ribeiregas que frecuenta polo seu inconfundible e sonoro canto.

Cando se despraza entre a vexetación, levanta e desprega frecuentemente a cola.

FAUNA

Gaio común

Peso: 160 g

Envergadura: 54-58 cm

Lonxitude: 32-35 cm

Outros
nomes:

Arrendajo euroasiático, *Garrulus glandarius*

Presenta unha plumaxe dominada polos tons ocre, con certas tinguiduras rosadas e agrisadas, os cales se tornan esbrancuxados na zona anal.

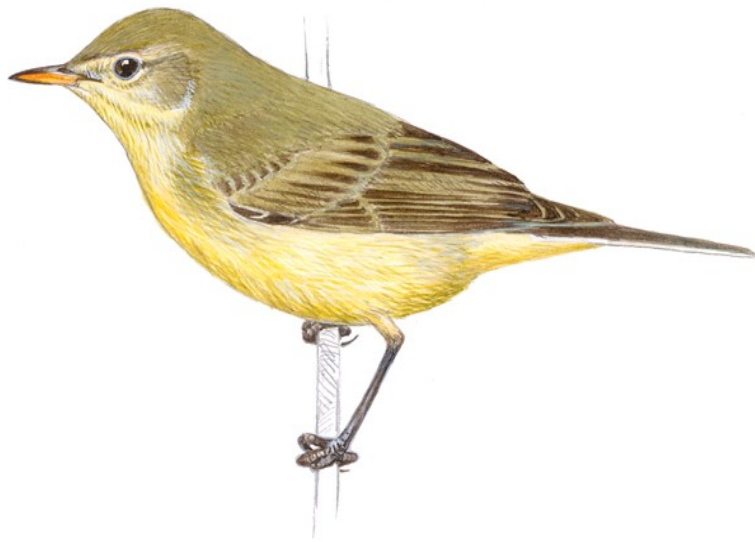
Na cabeza, algo voluminosa e dotada dun forte pico, resultan moi característicos o píleo eréctil, agrisado e listaxe de negro, e unha visible bigotera negra.

As ás locen un rechamante deseño, cun panel de plumas de cor azul turquesa franjeado de negro e branco no ombreiro, e outro branco, moi conspicuo, sobre todo en voo.

O obispillo tamén é branco e rechamante cando o ave desprega as ás, o que contrasta fortemente coa negra cola.

FAUNA

Folosa común

Peso: 11 g

Envergadura: 20-24 cm

Lonxitude: 13-14 cm

Outros
nomes:

Zarcero polígloa, Hippolais polyglotta

Trátase dun paxaro de tamaño pequeno e tons xerais amarelo-verdosos.

Presenta o dorso de cor verde agrisada e a zona ventral amarelada (máis pálida nos mozos).

FAUNA

Tordo común

Peso: 68 g

Envergadura: 33-36 cm

Lonxitude: 20-22 cm

Outros
nomes:

Zorzal común, *Turdus philomelos*

O tordo común é un ave de tamaño medio, coas rexións dorsais dunha cor parda algo máis cálida que o do zorzal charlo.

As partes inferiores presentan tons claros, esbrancuxados no ventre e dunha cor ocre amarelado no peito, e aparecen profusamente tachonadas por motas en forma de cuña que, na zona do pescozo, ordénanse para dar lugar a unha fina bigotera .

Adoita desprazarse polo chan, aínda que se pousa na parte máis alta de arbustos e árbores para cantar.

O seu voo, rápido e algo espasmódico, permite observar a característica coloración herrumbrosa da súa zona axilar, que facilita a súa diferenciación doutros zorzales.

INSECTOS

FAUNA

Bolboreta

Outros
nomes:

Mariposa, Lepidoptera

Peso: 0,005 - 0,006 gr

Lonxitude: 30 cm

A bolboreta é un animal herbívoro pero como non ten dentes non pode comer follas, por iso sorbe o néctar directamente das flores.

Hai bolboretas macho e femia, é difícil distinguilos pero os machos adoptan ter o corpo e cores máis brillantes.

Reprodúcese mediante ovos e van mudando de forma ata ser adultos, chámase metamorfose.

FAUNA

Abella

Outros
nomes:

Abeja, Apis mellifera

Peso: 0.008 gr

Lonxitude: 1,5 cm

As abellas son uns insectos extremadamente sociables que viven en colonias que se establecen en forma de enxames e nos que se organizan nunha estricta xerarquía de tres rangos sociais: a abella reina, os zánganos e as abellas obreiras.

As abellas son os insectos polinizadores por excelencia e teñen unha función esencial para o equilibrio da natureza, xa que contribúen activamente á supervivencia de moitas especies de plantas que se reproducen grazas ao transporte de pole que levan a cabo estes pequenos animais ao alimentarse do néctar das flores.

Moitas destas plantas usámolas os seres humanos para producir algúns dos nosos alimentos.

FAUNA

Escarabello

Outros
nomes:

Escarabajo, Coleoptera

Peso máximo: 125 gr

Lonxitude: 1 – 160 mm

Trátase dun tipo de insectos da orde dos coleópteros do cal existen unhas 375.000 especies descritas ata o momento.

A pesar de que non son expertos voadores, a maioría deles teñen dous pares de ás na parte frontal do tronco, protexidas por unha envoltura endurecida coñecidas como élitros. A maioría deles viven ao redor dun ano.

Polo xeral, os escarabellos aliméntanse principalmente de plantas, sementes ou froitos, aínda que nalgúns ocasións poden chegar a cazar algúns animais de tamaño pequeno como outros insectos, carafio ou vermes.

FAUNA

Formigas

Outros
nomes:

Hormiga, Formicidae

Peso: 10 gr

Lonxitude: 30 mm

As formigas son insectos con algunhas capacidades únicas.

Destaca sobre todo a súa lendaria capacidade de comunicación que permite que as súas colonias funcionen como superorganismos.

FAUNA

Libélulas

Outros
nomes:

Cordeleros, Odonata

Lonxitude: 3,5 - 5 cm

A libélula é un insecto con corpo alongado, ás transparentes e ollos saltóns.

Este insecto voador é recoñecido pola súa velocidade de voo e variedade de cores metálicas, xeralmente azul, verde ou amarelo.

As libélulas teñen 2 pares de ás. As ás frontais móvense separadamente das traseiras, o que lles permite voar cara a adiante e cara atrás.

As libélulas nacen de ovos que as femias poñen na auga, os ovos eclosionan en ninfas as cales se alimentan de larvas e mosquitos na auga.

Unha vez convértese en adultos, saen da auga e comezan a voar, vivindo ao redor de 1 a 5 meses segundo o tamaño.

Outros
nomes:

**Caballito del diablo,
Coenagrion mercuriale**

Lonxitude: 20 – 50 mm

Teñen cores intensas, vermellos, amarelos, verdes e azuis, con dous pares de grandes ás transparentes.

Atópanse dentro da orde zoolóxico dos odonatos, pero todo o mundo coñécelles como libélulas (os que presentan un corpo máis grosso) e cabaliños do demo (finos e estilizados e cun voo semellante ao dos helicópteros).

Algunhas destas especies atópanse en perigo de extinción e case desapareceron dos ecosistemas ribeiregos das serras andaluzas.

Un destes cabaliños do demo, chamado cientificamente, Coenagrion mercuriale, ten xa un espazo onde poder sobrevivir e desenvolverse.

MAMÍFEROS

Peso: 60-100 kg

Lonxitude: 90 – 200 cm

Outros
nomes:

Jabalí, *Sus scrofa*

Mamífero de tamaño mediano cunha cabeza grande e alongada, na que destacan uns ollos moi pequenos, o que compensa cun importante desenvolvemento do olfacto e do oído. O pescozo é groso e as patas son moi curtas, o que acentúa aínda máis o seu rechoncho corpo.

Os seus pelos son grosos e a cor da capa ou pelo é moi variable, indo desde cores agrisadas a negro escuro, pasando por cores avermelladas e marróns.

As crías nacen cunhas características raías lonxitudinais ao longo do corpo que lles deu o nome de rallóns. Estas favorecen a súa camuflaxe ao mimetizarse coa contorna.

Existe un leve dimorfismo sexual, apreciándose nas femias un fuciño máis afiado e puntiagudo que nos machos. As femias, ademais, posúen uns cairos máis pequenos, que no caso dos machos os inferiores son curvados cara atrás e de crecemento continuo, sobresaíndo polos seus beizos. Estes afíanse ao estar en contacto cos cairos superiores.

Son animais de hábitos nocturnos. Durante o día adoitan estar escondidos nos seus encames e durante a noite moi activos podendo chegar a percorrer distancias considerables, que poden ir desde os 2 a 14 quilómetros.

Peso: 40-170 g

Lonxitude: 15 – 33 cm

Outros
nomes:

Comadreja, Mustela nivalis

Ten unha cabeza pequena.

Do seu rostro destacan os seus ollos negros, grandes e prominentes mentres que o seu fuciño e orellas son dun tamaño considerablemente menor.

As súas pequenas patas deixan un rastro cuxa pegada non supera o centímetro. As súas catro patas contan con garras afiadas e peludas.

A súa pelame vai desde o pardo-canela das súas costas (máis intenso nos meses de inverino) ao branco do seu ventre e torso. Ambas as cores están separados por unha definida liña.

FAUNA

Lontra

Peso: 4,4 – 9,4 kg

Lonxitude: 1,5 – 1,7 m

Outros
nomes:

Nutria, Lutra lutra

Carnívoro de gran tamaño, de corpo fusiforme, patas curtas, pés palmeados e pelame densa e impermeable.

Os ollos, oídos e orificios nasais están desprazados cara á parte superior da cabeza.

A cola é longa e ancha na base, estreitándose cara ao extremo.

O fuciño é ancho e as orellas pequenas.

A pelame é curto e de cor xeral parda, pasando a gris sucio nas partes inferiores, máis pálido e case branco na garganta.

Mamífero semiacuático que vive en ríos, arroios, lagos, encoros e mesmo no litoral.

Aliméntase fundamentalmente de peixes, pero tamén come cangrexos, anfibios, mamíferos, réptiles e insectos.

Só excepcionalmente consome carroña ou materia vexetal.

Son de actividade nocturna, con máximos despois do anoitecer e antes do amencer.

Peso: 200 – 500 g

Lonxitude: 8 – 48 cm

Outros
nomes:

Rattus norvegicus

Indesexable e molesto roedor.

Ocupa medios máis urbanos e máis humanizados que o seu conxénere a rata campestre ou negra, da que tamén se diferencia polo menor tamaño das súas orellas (máis grandes na rata campestre e máis curtas e grosas na rata parda) e pola lonxitude da cola, de modo que mentres que na rata campestre, a lonxitude da mesma supera notoriamente a da cabeza máis o corpo, na rata parda ou de sumidoiro non alcanza nunca esta lonxitude.

Peso: 30 – 50 kg

Lonxitude: 100 – 120 cm

Outros
nomes:

Canis lupus

Co aspecto dun can pastor alemán, o lobo ibérico ten a cabeza máis grande e redondeada, con maseteros moi desenvolvidos, orellas curtas e triangulares, pescozo robusto e grupa lixeiramente afundida.

Cor gris parduzco, co pelo do pescozo, do dorso e da cola gris escuro.

Ten as fazulas brancas e unha liña escura nas patas anteriores que ás veces chega ata o peito.

Os machos son lixeiramente maiores que as femias pero o dimorfismo apenas é apreciable.

FAUNA

Coello

Peso: 800 – 1.100 g

Lonxitude: 50 – 58 cm

Outros
nomes:

Conejo, *Oryctolagus cuniculus*

Presenta potentes extremidades traseiras adaptadas á carreira, grandes pavillóns auriculares.

A súa pelame mostra variacións en tonalidades pardas e agrisadas, destacando claramente o branco da parte interna da cola, sen unha mancha negra tan claramente definida como a lebre.

FAUNA

Raposo

Peso: 4,5 - 7 kg.

Lonxitude: 35 – 40 cm

Outros
nomes:

Zorro, Vulpes vulpes

A súa longa cola, 70% da lonxitude do corpo, así como o fuciño alongado e as orellas prominentes fano facilmente recoñecible.

As súas extremidades son alongadas, con pés máis ben pequenos.

Os ollos son pequenos e a pupila é vertical.

A pelame é relativamente variable, desde formas case melánicas ata exemplares de coloración pálido-amarelada.

Os zorreznos nacen cunha pelame uniforme parda escuro, pero ao mes de vida as zonas ventrais de cabeza e tronco, así como as caras mediales das extremidades, adquiren coloración branca, mentres os extremos (orellas, morro, pés e mans) permanecen negros e a cola adoita ter unha banda terminal de pelos brancos, aínda que este carácter é inconstante.

Peso: 1 kg.

Lonxitude: 130 – 300 mm

Outros
nomes:

Erizo, *Erinaceus europaeus*

O aspecto xeral dos ourizos é facilmente recoñecible pola súa zona dorsal recuberta de espiñas, a excepción do rostro.

A pelame ventral é cerdoso, de cor parda, máis ou menos escuro, segundo os individuos, pero co ventre blancuzco.

Ambos os sexos son parecidos, xa que os testículos son intraabdominales.

A principal diferenza consiste en que o pene está bastante adiantado, mentres que a vaxina localízase preto do ano.

As femias presentan cinco pares de mamas, unha pectoral, dous abdominais e dous inguinales.

Peso: 186 – 357 g

Lonxitude: 19 – 24 cm

Outros
nomes:

Ardilla, *Sciurus vulgaris*

Presenta un aspecto inconfundible, con fuciño curto, corpo esvelto e longa cola peluda.

Tons avermellados, pardos ou negros no dorso e branco puro en abdome, peito e arranque ventral das extremidades.

Os xuvenís recoñécense polo seu menor tamaño e cola pouco poboada.

Alta variabilidade individual na extensión das zonas brancas e nas tonalidades superiores.

As femias presentan catro pares de mamas: un pectoral, dous abdominais e outro inguinal.

Peso: 4 – 12 kg

Lonxitude: 125 cm

Outros
nomes:

Gato montés, *Felis silvestris*

Corpo longo con extremidades curtas. Lonxitude da cola algo maior que a metade da do corpo.

Pelame dorsal de cor gris parduzco, con catro ou cinco liñas lonxitudinais negras no pescozo, unha banda espinal negra e diversas bandas transversais pardas nos flancos.

Ventralmente esbrancuxado en garganta e pescozo, e de cor ante-crema no resto. Cola cilíndrica con dúas ou tres aneis escuros e extremo negro.

Mans con cinco dedos e pés con catro, todos con uñas retráctiles.

FAUNA

Toupa ibérica

Peso: 60 – 120 kg

Lonxitude: 15 – 18,5 cm

Outros
nomes:

Topo, Talpa occidentalis

Ten o corpo alongado e de forma cilíndrica, case sen pescozo.

As patas dianteiras son redondeadas, en forma de pa e acaban en 5 garras longas e fortes preparadas para escavar.

Non ten orellas e os seus oídos atópanse cubertos polo pelo.

Os ollos están cubertos de pel que se transparenta.

FAUNA

Marta

Peso: 0,9 – 2 kg

Lonxitude: 42 – 52 cm

Outros
nomes:

Martes foina

Corpo alongado, cabeza estreita e morro afiado, ollos e orellas relativamente grandes, extremidades curtas, cola longa e moi peluda.

Presenta un enorme parecido externo coa marta, *Martes martes*, aínda que o seu pelo é máis castaño e a borra máis esbrancuxada que a desta.

Tan só pódense distinguir con seguridade pola cor do babeiro, ocre ou alaranxado na marta e branco na garduña.

O cranio de ambas as especies é case idéntico e os caracteres diagnósticos non son constantes, polo que se require certa experiencia para distinguir ambas as especies. Presenta un marcado dimorfismo sexual.

As femias teñen dous pares de mamas.

PEIXES

FAUNA

Espiñento

Outros
nomes:

**Espinoso, Gasterosteus
gymnurus**

Peso máximo: 15 g

Lonxitude máxima: 11 cm

É de corpo comprimido, cuberto de placas óseas, coa boca moi pequena e dotada de varias filas de pequenos dentes.

A aleta dorsal ten 11 a 13 radios brandos, e a anal 8-10, pero o máis característico é a presenza de 2-4 espiñas fortes illadas diante da aleta dorsal (tipicamente, tres), e unha diante da anal.

Estas espiñas poden estar ergueitas ou manterse abatidas contra o corpo.

A aleta caudal é pequena, de bordo recto e está precedida dun longo e estreito pedúnculo caudal.

A cor é gris, azulenta, ou verde oliva, cos costados prateados.

Nos machos, os flancos tórnanse vermellos durante a freza.

FAUNA

Anguía

Outros
nomes:

Anguila, Anguilla anguilla

Peso máximo: 6,6 kg

Lonxitude máxima: 133 cm

Non ten espiñas nas aletas, co corpo alongado e anguiliforme de cor verde-castiñeiro, cilíndrico na parte dianteira e algo aplanado na parte posterior.

Mandíbula inferior algo máis larga que a superior e lixeiramente proyectable; abertura das branquias pequenas e verticais, restrinxidas aos laterais; aleta dorsal e aleta anal moi longas e unidas á aleta capital, formando unha única aleta que vai desde o ano ata a metade do lombo con máis de 500 radios brandos; non ten aletas pélvicas.

FAUNA

Lamprea

Outros
nomes:

Petromyzon marinus

Peso máximo: 700 g

Lonxitude máxima: 50 cm

Non ten espiñas nas aletas, co corpo alongado e anguiliforme de cor verde-castiñeiro, cilíndrico na parte dianteira e algo aplanado na parte posterior.

Mandíbula inferior algo máis larga que a superior e lixeiramente proyectable; abertura das branquias pequenas e verticais, restrinxidas aos laterais; aleta dorsal e aleta anal moi longas e unidas á aleta capital, formando unha única aleta que vai desde o ano ata a metade do lombo con máis de 500 radios brandos; non ten aletas pélvicas.

FAUNA

Solla

Outros
nomes:

Platija, Platichthys flesus

Peso máximo: 7 kg

Lonxitude máxima: 55 cm

A solla é un peixe plano, ovalado de forma case romboidal, de pel lisa, cos ollos no lado dereito do corpo polo xeral.

Ten a cabeza grande, que ocupa un cuarto do corpo, e boca pequena terminal que alcanza o nivel do ollo dereito; aínda que a boca da platija é forte, afeita aos bocados duros, como os pequenos crustáceos ou algúns moluscos bivalvos de pequeno tamaño que chega a esnaquizar coas súas mandíbulas.

FAUNA

Troita Común

Outros
nomes:

Trucha, Salmo trutta

Peso máximo: 10 kg

Lonxitude máxima: 60 cm

A súa morfoloxía é moi variable, a cabeza é grande provista de dentes que se estenden polos maxilares, premaxilares, dentarios, palatinos e vómer.

Dúas aletas dorsais, a primeira con 9 a 11 radios ramificados e a segunda adiposa.

As escamas son moi pequenas e o seu número é de 110-125 na liña lateral.

A coloración é variable, normalmente con manchas negras e vermellas oceladas, que non están presentes na aleta caudal e que se estenden polo opérculo.

FAUNA

Vermelliña

Outros
nomes:

**Bermejuela, Chondrostoma
arcasii**

Peso máximo: 40 kg

Lonxitude máxima: 47 - 104 mm

É unha especie de pequeno tamaño, de cabeza pequena, boca subterminal, aleta dorsal de perfil convexo, coa súa orixe situada na mesma vertical da inserción das aletas ventrales, liña lateral moi marcada e coloración escura no dorso e vermella na base das aletas pares.

O número de escamas na liña lateral oscila entre 36 e 48 sendo a media de 42. Presenta 7 radios ramificados nas aletas dorsal e anal aínda que algúns individuos poden ter 6 ou 8 radios.

O número de dentes farínxeos é de 4 a 6 sendo o máis frecuente de 5 en cada lado. A idade máxima atopada foi de 6 anos.

FAUNA

Boga do Duero

Outros
nomes:

**Boga del Duero, Chondrostoma
duriense**

Peso máximo: 2 kg

Lonxitude máxima: 500 mm

Corpo alongado máis que outras especies de ciprínidos. A abertura bucal é inferior e recta.

O beizo inferior é grosso e presenta unha lámina córnea ben desenvolvida. As aletas dorsal e anal son longas frecuentemente con 8 radios ramificados e algunha vez con 9.

Escamas pequenas, na liña lateral cóntanse entre 63 e 74.

O número de dentes farínxeos é de 5-5 e o de branquiespinas de 12 a 24.

O corpo adoita estar pigmentado con pequenas manchas negras moi marcadas nas poboacións dos ríos de Galicia e Portugal.

FAUNA

Salmón Común

Outros
nomes:

Chondrostoma duriense

Peso máximo: 45 kg

Lonxitude máxima: 130cm

Especie de gran talla, a máxima idade atopada é de 13 anos.

Posúe unha aleta adiposa no dorso, entre a aleta dorsal e a caudal; as aletas pelvianas están en posición abdominal e os dentes mandibulares ben desenvolvidos.

Presentan un maxilar pequeno alcanzando só á metade posterior do ollo.

Nos machos moi vellos, as mandíbulas poden presentar unha notable deformación xa que se encorvan polo seu extremo, a unha cara á outra.

REPTÍS

FAUNA

Culebra bastarda

Outros
nomes:

Malpolon monspessulanus

Peso máximo: Pode superar os 2 kg

Lonxitude máxima: 2,30 m

Cabeza alta, estreita, con fociño agudo.

Escamas supraoculares e bordo superior agudo das preoculares, de modo que forman a modo dunha visera, baixo a cal quedaría o ollo protexido.

Na cabeza a placa frontal é metade de ancha que as supraoculares e aparecen dúas loreales a cada lado.

En animais novos e femias, o deseño do corpo é un rico variegado de negros, brancos, grises e marróns, cun claro fin críptico.

En machos adultos o deseño é uniforme, cunha cor de fondo entre marrón e verdoso, e unha mancha negra no dorso, detrás do pescozo.

FAUNA

Lagarto

Outros
nomes:

Bocage

Peso: 50 – 150 kg

Lonxitude máxima: 2.290 mm

Pel cuberta de escamas pequenas, separadas, que alternan o negro co laranxa ou amarelo.

A súa morfoloxía é alongada e cilíndrica, e posúe unha cola alongada, as extremidades son curtas e recias, con potentes garras.

Non existe dimorfismo sexual nesta especie, aínda que os machos son lixeiramente máis grandes que as femias.

En canto ás glándulas de veneno, estas áchanse situadas nos beizos inferiores (a mandíbula superior non produce tóxicos): desde aí, a substancia transfírese aos dentes, saíndo ao exterior por uns surcos.

A mordedura dun Lagarto moteado é moi dolorosa, dado que non pode liberar a toxina en grandes cantidades, e ten que conseguir inocular o veneno no sangue da vítima por medio dunha ferida.

Pode ser mortal, pero raramente.

Antes de morder emite un son, unha especie de asubío, a modo de advertencia.

Outros
nomes:

Enánago, *Anguis fragilis*

Peso: 17 – 20,2 g

Lonxitude máxima: 184 mm

A miúdo é confundido cunha serpe, realmente é un lagarto ápodo, sen extremidades, integrante da familia Anguidae.

É unha especie adaptada a "nadar" entre a herba, sendo o seu ambiente preferido os prados húmidos, aínda que tamén pode ser atopada en bosques e zonas de matogueiras ou mesmo zonas de dunas, pero sempre cunha elevada humidade ambiental.

A súa cola é longa, normalmente máis longa que o conxunto do corpo e a cabeza.

A diferenza das serpes e en común co resto de lagartos, pode autotomitizar a súa cola, é dicir, ten a capacidade de automutilarse para evadirse dun predador e de rexenerar posteriormente.

FAUNA

Víbora de Seoane

Outros
nomes:

Enánago, Vipera seoanei

Peso: 50 – 150 g

Lonxitude máxima: 58,5 - 66 mm

A víbora de seoane é a única serpe velenosa.

Atopámola maiormente na súa forma de coloración bilineata, consistente en dúas franxas lonxitudinais de coloración amarela ou alaranxada ao longo de todo o seu corpo.